

Приймак В. О. кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України та археології, Волинський національний університет імені Лесі Українки orcid.org/0000-0003-3471-4282

Кирикилиця В. В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов природничо-математичних спеціальностей, Волинський національний університет імені Лесі Українки orcid.org/0000-0002-0663-7462

РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтернаціоналізація освіти – відносно нове явище, яке є одним із найважливіших чинників реформування вищої освіти. Класичне визначення інтернаціоналізації сформулювала Джейн Найт (Jane Knight): «Інтернаціоналізація на національному, галузевому та інституційному рівнях визначається як процес інтеграції міжнародного, міжкультурного чи глобального виміру в дослідницьку, освітню та адміністративну функції вищої освіти» [3, с. 2-3]. Учений Курт де Віт (Kurt de Wit) також вважає, що інтернаціоналізація освіти матиме позитивні наслідки для вищої освіти, а також зробить значний внесок у розвиток суспільства [6, с. 173].

Автор К. А. Трима стверджує, що інтернаціоналізація стала показником якості в галузі вищої освіти, спираючись на дані започаткованого у 2008 р. проекту AHELO, в межах якого досліджується якість вищої освіти студентів, які навчаються в різних культурних та інституціональних контекстах у 16 країн на 5 континентах [5, с. 450].

Інтенсифікація процесу інтернаціоналізації перетворює студентське середовище на широкий глобальний простір для безпосередньої взаємодії великих мас представників різних культурних форм та традицій. Це – живий феноменологічний світ спілкування, обміну знаннями та досвідом, сприйняття нових культур і способів життя [1, с. 18].

Загальнокультурна компетентність студентів розглядається як інтегративна якість особистості, яка характеризується знаннями загальної культури в сфері духовного життя людини; вміннями визначити та реалізувати свою поведінку і професійну діяльність з орієнтацією на цінності загальної культури; досвідом встановлення та розвитку конструктивних, толерантних відносин у ситуаціях міжособистісного спілкування та професійної взаємодії в умовах соціуму [2, с. 191].

Варто зазначити, що і в країнах ЄС, і в США спільним у наукових працях є розуміння того, що тільки майбутній фахівець будь-якої спеціальності, який володіє чи компетентністю культурної освіченості та виразності, чи розумінням культури та звичаїв інших країн може швидко орієнтуватися в цьому швидкоплинному, інформаційному світі, бути толерантним, виваженим, здатним брати на себе відповідальність [4, с. 133-139]. Українські університети підтримують таку точку зору.

Зокрема, внаслідок активної роботи ВНУ імені Лесі Українки над міжнародним іміджем, щороку в університеті збільшується кількість студентів з числа іноземців та розширюється географія країн, зокрема з багатьох країн Африки й Азії. Як результат, у студентів виховується толерантне ставлення до цінностей культури інших народів та розвиваються навички взаємодії з представниками інших культур, вони збагачуються знаннями про власну культуру і розширюють своє уявлення про культурне різномаяття.

Формування загальнокультурної компетентності відбувається завдяки активній та повноцінній співпраці й міжкультурній взаємодії між студентами, що перебувають в багатонаціональному та полікультурному середовищі. Оскільки загальнокультурна компетентність стосується сфери розвитку культури особистості та суспільства в усіх її аспектах, то з впевненістю можна стверджувати, що оволодіння загальнокультурною компетентністю дозволяє особистості знати рідну та іноземні мови, застосовувати навички та норми відповідної мовної культури. Загальнокультурна компетентність передбачає знайомство з національною специфікою мовленнєвої поведінки, що виражається у

породженні і сприйнятті мовлення з точки зору носіїв мови. Розуміння того, як поведінка, традиції, стосунки і переконання людей з інших культур можуть вплинути на процес спілкування актуалізують проблему культурної адаптації для багатьох студентів, які опиняються в іншому культурному середовищі.

Світ стрімко глобалізується. Беззаперечним є факт, що ці процеси не лише відкривають молодим людям нові можливості, але й збагачують світове культурне розмаїття. У цьому контексті варто наголосити, що незнання культурних традицій і цінностей може призвести до виникнення труднощів у навчанні і стати бар'єром у спілкуванні більше, ніж недостатнє володіння мовою певного культурного середовища. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми науки, освіти і технологій: теорія і практика»

Список літератури

1. Додонова В. І., Колінько М. В. Інтернаціоналізація вищої освіти: досвід Київського університету імені Бориса Грінченка. Схід. 2021. Том 1 (1). С. 18-24.
2. Зубчевська С. В. Формування загальнокультурної компетентності студентів аграрного коледжу у позааудиторній діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань, 2015. 248 с.
3. Knight J. Updating the Definition of Internationalization. International Higher education. 2003. № 33. P. 2-3. URL: <https://doi.org/10.6017/ihe.2003.33.7391> (дата звернення: 05.12.2021).
4. Малинка М. М., Александрович Т. З. Особливості формування загальнокультурної компетентності у здобувачів вищої освіти за кордоном. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том IV: Зміни та синергія в розвитку науки та освіти : колективна монографія / за наук. ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький. Конін–Ужгород–Херсон–Київ : Посвіт, 2020. С. 133-139.
5. Трима К. А. Специфіка інтернаціоналізації як критерію оцінювання якості освіти. Молодий вчений. 2017. № 11 (51). С. 448-451.
6. Wit, K. The Consequences of European Integration for Higher Education. Higher Education Policy. 2003. № 16 (2). P. 161-178. URL: <https://doi.org/10.1057/palgrave.hep.8300014> (дата звернення: 07.12.2021).